

na Českem, še bolj pa v Gornj. Avstrijskem. Tukaj šteje kat. društvo 23.000 udov; ima lastne novine, tiskarno, posojilnice itd.

Vendar kamorkoli jo konservativci na Spod. Štajerskem ukrenejo, vselej bo jim treba vzajemnosti in prave katoliške srčnosti!

L. 258. je stal škof sv. Ciprijan pred rimskim sodnikom. Ta ga praša: „Si ti Tasej Ciprijan?“ Tako mi je ime. „Si ti škof Kristijanov tega mesta?“ Sem. „Sveti cesarji ti ukažejo, rimskim bogovom darovati!“ Tega ne storim. „Pomisl!“ V tako sveti zadevi ni potrebno več pomišljevati, stori, kar imaš ukazane! Nekoliko trenutkov potem bil je sv. Ciprijan ob glavo djan. Toda ljudstvo se je nad tem nenavadnim zgledom krščanske srčnosti tako zavzelo, da je na glas upilo: pojdimo, umerjimo ž njim! Sodnik se njih ni upal dotakniti. Par mesecev poznej je cesar Decij bil umorjen in sv. Cerkev preganjanja rešena. —

Enako srčno hočemo tudi mi svoje versko prepričanje povsod jasno in glasno kazati. Verni Katoličani smo, kot verni Katoličani hočemo povsod postopati, posebno v katoliških družtvih! Tako bomo najbolj služili sv. Cerkvi, svetlemu cesarju in naši milej Avstriji. — Naposled je spregovoril g. Herman in priporočil poskus z edinim, velikim društvom za Slov. Štajer. Njegov nasvet se je sprejel in društvenemu odboru naložila dolžnost, poizvedeti in vse pripraviti, da se ali novo društvo osnuje ali pa mariborsko tako raztegne, da bo imelo pravico povsod zborovati.

Odbor se je dela kmalu poprijel. O svojem času bo „Slov. Gosp.“ poročal, s kakim uspehom.

Cerkvene zadeve.

V bogoslovje Mariborsko se je oglasilo 8 gospodov, med njimi več vojakov in takih, ki še hočejo maturko popraviti. Ni tedaj zanesljivo, da vseh 8 v bogoslovje pride.

Duhovne vaje za duhovnike lavantinske škoije so se na Slatini ta teden vršile. Udeležilo se jih je 70 gospodov z milost. knezoškofom vred.

Bogoslovski profesuri ste razpisani na Mariborskem bogoslovju. Prva za svetopisemske znanosti starega testamenta in orientalske jezike. Druga pa za pravno ali moralno. Plačilo znaša 630 fl. Konkurni izpit je pismen in se bo vršil 6. oktobra.

Denarstvena podpora dijakov iz premoženja Viktorinuma in Maksimilijanuma se je ustavila. Skušnje so učile, da ovo podpiranje dijakov ni rodilo zaželenega sadu. Kupila se bo tedaj v Mariboru hiša, kder bodo sprejeti dijaki se izrejali pod potrebnim nadzorovanjem. Kakor so sedaj mestni ljudje in gimnazije, morajo dijaki zgubiti duhovni poklic, čeravno so ga od Boga prejeli.

Župnik Lesjak, ki je moral na poti v ječo umreti, še pri pogrebu ni dobil miru. C. kr. namestnik Widmann je poslal žandarje, ki so v trojno trugo zabitega mrliča spremljati morali z nastavljenimi bajoneti iz Ribnice do Sodršice, kder rajnega župnika niso smeli v cerkvo postaviti, ampak navadno pokopati. No, Fladung in Wiedmann sta se skazala!

V Bukareštu na Romunskem se število Katoličanov sred razkolnikov in Judov množi. Ondi stoluje že poseben škof, ki je te dni ogelni kamen položil krasni novi stolni cerkvi. Slovesnosti se je udeležilo 50.000 ljudi in množicam pridgalo: francoski, laški, nemški, romunski, poljski in magjarski. Mnogo daril za cerkvo je došlo tudi iz Avstrije.

Kraljica bavarska, mati sedanjega kralja, rojena pruska princesinja in lutrovka, ki se je pa letos spreobrnila h katoliški veri, zahaja pogosto k nam čez avstrijske meje, da tukaj posluša č. o. jezuite, in opravlja svetoletniške pobožnosti. Doma na Bavarskem je vse to prepovedano. Tako delajo s Katoličani frajmavrerji in liberalci, kder do oblasti spležejo. Neverstvo in krivoverstvo dobi prosto pot, prava vera in jeno bogočastje pa se brezobzirno na vernike prepové. To je nova svoboda?!

Nekateri prirodoslovci grački so napravili izlet v Švamberg. Vzeli so seboj več dijakov gimnazijalcev. Ti so v Švambergu tamošnje goro Kalvarijo grdo oskrunili. Neverni in zlobni paglavci so Kristusu, Mariji, sv. Janezu in drugim podobam glave, nose, ušesa odbili in sploh grdobno razdelali. Kaj bo iz take mlajine?

Gospodarske stvari.

Ima-li se gosto ali redko sejati?

M. Čas setve tirja od kmetovalca toliko marljivosti in dela, kolikor malokteri drugi čas med letom. Kratki dnevi setve imajo na pridelek cellega leta veliko važnosti in vpliva. Če tedaj tukaj na stare in kmetovalcem več ali manj znane stvari pozornost naših kmetovalcev obračamo, godi se to le, ker je reč velike imenitnosti. Saj se dostikrat najstarejšim in skušenim kmetom pri-meri, da jim je ta njiva pregošča, ona prereditko posejana. Naj so tedaj te vrstice, če že nič drugega, opominj, da naj je kmetovalec, kolikor mogoče pri setvi sam pričujoč in da vso svojo skrb na njo obrne.

Če prašamo, kako močno moramo sejati, tako se na to vprašanje z določenimi številkami ne da odgovoriti. To je namreč najbolj odvisno:

1. Od zemlje in od tega, kako je obdelana. Rastlina se bode toliko popolnejše razvila, kolikor več hrane jej zemlja v lahki sprejemavni obliki ponuja. Važno za množino semen, ki se mora posejati, je tudi globočina prsti, ker v globočejši

pa dobro pognojeni prsti smejo rastlinice nekoliko gostejše stati, kakor pa v plitvi; kajti globočaja prstena plast ponuja več hrane rastlini, ki je tako, če tudi bolj gosta, zavarovana, da tako lahko ne poleže. Njiva, ki ima le plitvo plast prsti, ne dopušča popolnega najizdatnejšega razvitka korenin, če bi jo še tako mastno gnojil. Če pa je zemljišče bolj pusto in slabo obdelano, se sicer ne sme pregosto sejati, vendar pa je treba porajati na to in skrbeti, da setev dosti gosto stoji, da zemlji zadosti sence dela. Bolj gosto se morajo posejati novine. Redka setev jeseni daje rastlinam dosti prostora lepe korenine pognati. Spomladi pa redka setev nima ravno tega nasledka, ker jara žita nimajo toliko časa, kolikor ozimina, da bi obilno korenin poganjala. Poprek pa se sme reči, boljše je nekoliko pregosto, kakor prerediti sejati, ker se je vedno bati, da marsikterozrno ne požene, drugo pa spet po cimljenju vsled neugodnega vremena ali po pošadi in mrčesju konec vzame. Obilno močna setev naredi v nekaterih letih boljgosta žita, nego je to potrebno, v drugih letih pa stoji silje po ravno taisti posejavi semena celo primerno gosto, med tem, ko bi po bolj redki setvi silje prerediti bilo. Mera semena je dalje odvisna:

2. Od časa setve. Če se rano seje, se morejo mlade rastline bolj obkoreniniti, kakor pa, če je kdo prisiljen ob bolj poznem letnem času sejati. Kolikor bolj rano se more sejati, toliko več časa za razvijanje rastline imajo, toliko manj semena se sme posejati.

3. Od tega, kakošno je seme. Ker je gostejše ali redkejše posejanje tudi od tega odvisno, koliko da je v resnici cimljivega zrnja med njim, tako je potrebno, da kmetovalec zmožnosti semena dobro pozna, ako hoče primerno veliko semena na njivo posejati. Le natančno izpeljana skušnja cimljenja more o tem gotovo podučiti. Na teža semena se mora pri tem vsikdar tudi porajati.

4. Od vremena. Ako je zemlja vsled neugodnega vremena ob času setve premokra ali presuha, kakor bi imela biti, bode skoraj vselej dobro storjeno, če se nekoliko gostejše seje.

5. Od sejanja in pod zemljo spravljanja. Kolikor popolnejše je orodje, katerega se pri sejanju in pod zemljo spravljanju poslužujemo, toliko ravnomernejše se seme poseje in pokrije, toliko redkejše sme posejanje biti. Seme, ki se v zemlji rado spridi, se mora razmerno toliko gošče sejati in potem setev, če je pregosto pognala zredčiti, da je ravno prav gosta. To ravnanje je zlasti pri povrtnih in trgovinskih rastlinah in pri turšici priporočanja vredno.

Gospodarska opravila meseca oktobra.

M. V hiši in dvoru. Predivo se mora omikati, žito mlatiti, sadje sušiti, slab krompir in repa dobro izbirati.

V kleti. Iz tropin se dela pijača; grozdje za črno vino se mora še kvasiti.

V hlevu. Če nastopi slabo vreme, se mora že v hlevu pokladati živini.

V vrtu za zelenjavo. Žolto korenje, peteržilja, selar itd. se mora izkopati, zimska salata in zimsko zelje posejati.

V sadovnjaku. Sadje se mora vse pobrati in grde za drevesnice pripraviti. Sadnosna drevesa se okopljejo, suha pa poderejo. Mlada drevesca se na sadovnjakih posajajo in v drevesnicah presajajo. Črešnjevci in slivovi divjaki se izkopljejo in v drevesnice posajajo.

V vinogradu. Ta mesec je branje ali trgatav obena, le žlahtnejše grozdje, iz katerega se potem dela posebno izvrstno vino, se še pušča v ogodnem vremenu na trsu na drugi mesec. Po trgatvi je dobro traja nekoliko obsipati. Kolje se naj pobere in odbere.

V hmelniku. Cel hmelnik se mora izčistiti, kolje pobrati in spraviti, hmelnik pa okopati.

Na polju in senokošah. Vse, kar se še nahaja na polju, se mora pobrati in domu spraviti: tabak, zelje, repa, krompir, konoplje, lan itd. Zimska žita se še zmrom seajajo, zimska pesa naj se osiplje. Strnišča se podorjejo, in jesenska setev konča. Ta mesec je najbolje delati nove senokoše, na stare se napušča kalna voda, kolikor največ mogoče.

Pri ulnjaku. Panji se morajo kar najbolj zavarovati proti mokroti in mrazu.

Pri ribnikih. Ob hladnem vremenu se mora ribiti, polovljene ribe se preberejo in v posebne male ribnike spustijo.

V logu. Ta mesec se mora drevesno seme marljivo nabirati in sejati. V krajih, kjer je spomlad kratka, se drevesa širokega listja zdaj lahko presajajo in ravno tako tudi mecesni. Ves log se mora dobro pregledati, in drevesa za posekanje zaznamiti.

Lov. Občni lov se začne.

Smod, pikec, zeleno in kislo gnjijenje. (Dalje in konec). Posebna nezgoda je letos po štajerskih vinogradih še ta, da so jagode na grozdih po mnogih krajih precej rano začele gnjiti. Pri brajdaš se pomaga, če se bolene jagode brž potrebujejo, v vinogradih pa je treba podbirati, t. j. vse zbolele grozdice potrgati. Vendar to je mudno in tudi drago delo.

Prav za prav zoper smod, pikec in zeleno gnjijenje posebnih pomočkov ni, pač pa se omenjenim nezgodam zamore v okom prihajati, če se s trto umno ravna in jej marljivo z gnojem streže. Kajti močne trte se znatno branijo zoper škodljive nasledke smoda, pikeca in gnjilobe.

Smoda je letos največ bilo povsod v težki zemlji, posebno tam, kder je še stara navada, vinograde gnojiti z vejnikom.

Gnojitev z vejnikom ne zasluži gnojitev imenovana biti in jako čudno je, da jo sicer razumni gospodarji še zagovarjajo. Znanstveno je dokazano, da vejnik jako malo tistih redilnih snovi vinogradu donaja, katere so vinski trti najbolj koristne. Ruzun tega je še pri vejniku veliko stroškov na denarju in na času, preden ga v zemljo spraviš, kder pa malokedaj dobro razpade. Včasih ostaja v njej po 2—3' globoko zakopan več let nerazkrojen in zato tudi brezkoristen. Nerazkrojen vejnik pije vodo in mokroto, ki potem trsu koreninje preveč hladi, mu gob in lišajev in dru-

gih škodljivcev nastavlja in ga tako nerodovitnega dela. Mnogokrat pa se vejniki vtrdi in postane črn, kakor ogelj in dela trsu škodljive votline.

Voz vejnika stane 8—10 fl. preden ga do mesta spraviš, kder bi se imel zakopati; na strminah pa še več. Če že kdo hoče z vejnikom gnojiti, naj pa ga drobno sešeka in med kompost pomeša ali sežge in pepel za gnoj porabi! Sploh pa smo letos 14 dni lanskemu letu naprej gledé zrelega grozdja. Kdor bo tedaj letos mogoče pozno bral ali trgal, ta bo imel veliko boljše vino od lani. Tako piše oskrbnik graščine Brunnssee v v steir. Landbote, zvedeni g. Werk.

Lesene sohe trpežne ohraniti, je že mnogo pomočkov izumjenih, vendar malokater utegne biti tako priporočila vreden, kakor je sledeči. Nek Anglež je zapazil, da se vsled zelo priprostega pomočka les dalje časa v zemlji ohrani, kakor železo. Celih 7 let je minulo, kar ga je prvič poskusil in vse tako pripravljene sohe so še sedaj trdne in nepoškodovane. Pomoček pa je ta: vzame se kuhanega lanenega olja; temu se primeša toliko dobro stolčenega ogljenja, da se vsa zmes tako vtrdi, kakor so na primer lakirarske barve in tedaj se z njo sohe pomažejo.

Sejmovi. 2. oktobra v Kostivnici, pri sv. Lovrencu v Slov. gor. — 4. okt. v Arvežu, v Artičah, v Dobrni, v Dolu, v Konjicah, v Žavcu, v Oplotnici, v Jurkloštru, pri sv. Heleni in sv. Lenartu v Slov. goricah. — 8. okt. v Pišecah. — 10. okt. v Orešju.

Dopisi.

Od nemške meje. (Razdelitev cesarjevega daru. — G. Seidl. — Vreme.) Naš svitli cesar so za uboge kmetovalce, ki so bili 6. junija t. l. naj huje po toči poškodovani, za Svičinsko in Šent-Ilsko okolico podelili 500 gld. G. okrajni glavar je 31. avgusta poklical v Maribor nekatere osebe, da bi se odločilo, katerim se bo podpora podelila. Da pri razpravi ni manjkalo g. Seidla, se lahko razumi, pa uganjka ostane, zakaj je bil pričujoč, in kaki namen ima njegova nazočnost pri delitvi? — Kdor nekoliko dalje pogleda, bo tudi to uganil. *) Razdelitev se je vršila za Svičinsko okolico, in sicer po g. okrajnem glavarju samem, v Svičini 20. in 21. t. m. pri Šent-Ilu. Med poškodovane v Svičini je bilo razdeljenih 260 gld., za one pri Šent-Ilu 240 gld. Po kaki meri se je pri razdelitvi merilo, ne morem vedeti; po stari kristijanski gotovo ne. Med podarovanami najdem posestnika Fr. Fr., ki ima polno klet vina, govori se od 40 štrtinjakov: nasproti najdem nekega A. F., ki globoko v dolgih

tiči, v kleti ni kaplice vinske srage, toča pa mu je vinograde najhuje pobila, in vendar ni dobil krajcarja. Reklo se je, da še mu je en vinograd, ki pri sv. Petru leži, nepoškodovan ostal: to je resnica, pa tudi F. F. ima en vinograd, ki mu ga led ni posekal, a vendar je ta podarovan, oni pa ne. Govori se, da se je A. F. osebno čez krivico pritožil, pa nič ni opravil. — To gotovo ni bila misel blagega darovnika.

Vreme vinogradom izvrstno streže; portugizar začnejo pobirati, tudi druga trgatva se bo baje preje začela, kakor druga leta.

Od Pesnice. (Šolske sestre.) Letna skušnja pri sv. Petru pod Mariborom se je 13. t. m. pri fantih in dekletih vršila iz vseh šolskih predmetov. — Izpit iz krš. nauka je bil poprej v cerkvi v pričo g. dekana. Občudovali smo majhne deklice, ki se učijo pod vodstvom šolskih sester, kako krepko, veselo in čedno so odgovarjale v čisti slovenščini pa tudi v nemščini. Slovenke in Nemke enako v obojem jeziku; še bolj nas je veselilo njih lepo, čedno obnašanje, kar priča, da se v dobrem duhu odgojajo, da se namreč v krš. duhu njih srce plemeniti, in glava bistri. — Stariši si smejo v srečo šteti, kateri zamorejo svoja dekleta takim blagim odgojiteljicam izročevati; gotovo bodo veselje imeli nad svojimi dobro izrejenimi bčerkami, kedar enkrat odrastejo. Prav premožni in veljavni stariši radi dajajo svoja dekleta k šolskim sestram v šolo, ker do ljudskih šol malo zaupa imajo, česar jim nihče ne more zameriti, kateri nekoliko sedanje šole nepristransko presoja.

Iz Ljubljane. (Fladung.) Česar se človek boji, rado se zgodi, pravi pregovor. Ako človek o Fladungu le govoriti sliši, ježijo se mu že lasje. Znan je kot hud sovražnik Slovencev in duhovnov; to je zadosti očitno pokazal pri volitvah v Kočevji. Kočevjarji so ga spoštovali iz strahu — zatoraj so tudi delali, kakor je komandiral. Mož je na cente prijazen, zatoraj je ondotne župane in učitelje, od kar so samostojni, popolnem za se bil pridobil, da se je število slugov zdatno pomnožilo. Enako bo skušal zdaj župane in učitelje ljublj. okraja z obljubami, in, če drugače ne bo, s silo za se pridobiti, da bo v prihodnjih volitvah več „bričev“ imel. Pozor! — župani in učitelji ljublj. okraja, ako ste v resnici vrli Slovenci in domoljubi. Ne bojte se ga. Vedite, da Fladung je le služabnik cesarjev, cesar je prva oseba v Avstriji. Tirajte neustrašeno od cesarja priznane pravice, držite se sto- in stokrat preresetanega §. 19. drž. postav! Varujte se o vsaki priliki njegove prevelike in presiljene prijaznosti! Mož bi vas morda v prvi gorečnosti kar objel in „kušnil“, — ako se mu količkaj udaste! Ali varujte se, sicer če ste pevci, utegnute še mu zapeti: boht am Rhein, katera pesen mu je gotovo bolj priljubljena, kakor pa slovenska: živi, živi, duh slovenski itd. Držite se hrabro, Fladung in tudi g. Widmann ne bodeta — večno zapovedovala!

*) In, če g. Seidl hoče za adjutanta služiti, pa naj služi!